Székesfejérvár, 1902. IX. évfolyam, 61. szám. Kedd, junius 3.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesitett új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Hihetetlen adóemelés.

(k) Évtizedek óta az orsz. képviselőválasztások után szinte elmaradhatlan az adóemelés s ilyenkor állandó témája a sajtónak s botrány-köve a már utolsó csepp véréig szipolyozott adófizető polgárságnak. A helybeli pénzügyigazgatóság most ujra megismételte ezt a drága játékot s a legkomolyabb fellépésre van szükség, hogy a játékban végre-valahára ne az adófizető polgárság legyen a vesztes.

Szinte merényletnek volna nevezhető a pénzügyigazgatóság eme irtóháboruja a már teljesen koldusbotra jutott nép utolsó garasa ellen, ha minden komolyságot és észszerüséget nem nélkülözne; de épen azért nem alaptalan a remény, hogy a négy fa kézé szorult tisztviselő álma csak álom marad, mely halálos sebet csak azon üthet, a ki ily javaslattal egy város adófizető polgárságának romlására tör tudatosan — ez esetben rosszakarattal, avagy jóindulattal — ekkor pedig nem rendelkezik oly tudással, melylyel egy ily fontos állást betöltő tisztviselőtől méltán elvárhatnánk. Bármelyik eset forog fenn, a közérdek kivánja a legszigoruabb vizsgálatot.

Köztudomásu dolog, de meg a költségvetés tárgyalása alkalmával maga a szakminiszter is elismerte, hogy az ipar és kereskedelem pang s a helyzet szanálására mindent el kell követni. Épen ez a körülmény teszi teljesen indokolatlanná a pénzügyigazgatóság eljárását, midőn a III. osztályu keresetadót városunkban *az eddiginek kétszeresénél is magasabbra emeli* javaslatában. Mert tudnunk kell, hogy a kereseti adó harmadik osztálya alá tartoznak: a haszonbérlők, a gyárosok és iparosok kevés kivétellel, a bankárok és kereskedők és mindazok, a kik állandó fizetést nem élvező szellemi, értelmi vagy müvészi foglalkozást üznek, végül pedig a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok Ide tartoznak tehát az iparosok, kereskedők s az értelmiség nagy része. Ezt az osztályt sujtani a minden téren uralgó pangás mellett óriási adóemeléssel: a tévedésnek oly foka, mely bizonyitásra nem szorul. Ha a mai avult, igazságtalan alap mellett még a józan észen nyugvó, kötelességszerü jóindulat hiányát is kénytelenek vagyunk látni akarva nem akarva, akkor még *Lukács* pánzügyminiszter jövőben kifejtendő adópolitikai programmja sem nyujt reményt a helyzet szanálására, mert ily alapon a *progresszivitás* elvének megvalósitása esetén még szembeötlőbb lesz az aránytalanság, a mely mai adóviszonyainkat jellemzi. A jogtalan és aránytalan megadóztatás az amugy is tulhajtott modern követelések mellett a társadalmi elégedetlenség, a forradalmi hangulatok legnagyobb erjesztője, elválaszthatatlanul összefügg a *létminimum* kérdésével, mely szorosan vett értelemben akkor lesz megállapitható, ha a szegény ember keresetének a megélhetéshez felétlenül szükséges része egyáltalán nem képezné adóztatás tárgyát. Olaszország kivételével minden jogállam adópolitikájában ez az elv uralkodik, mig hazánkban nemcsak hogy nem közeledünk ez elvhez, hanem a felháborodásig távolodunk attól annyira, hogy az államfentartó erőt képviselő osztályok az adóteher sulya alatt görnyedve a közel jövőben kezébe veheti a proletárság koldusbotját, mely zászló lészen a nyomasztó, szociális körülmények között a trón és miniszteri bársonyszék biborával.

Vajha megértené ezt a helybeli pénzügyigazgatóság is, midőn az állam financiális érdekének képviseletében az államháztartás szükségletét beteremteni olykép akarja, hogy az adófizető polgárság kolduskenyerét sem tekinti s keserüvé teszi

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Csing, a nép barátja.

Ügyvédek, európai értelemben, nincsenek Kinában. Mindenki maga kénytelen a saját ügyét védeni. De ha ügyvéd nincs is, annál több a zugprókátor, a kik kitünően értenek a zavarosban való halászáshoz.

De egy sem értette Kvang-ton városában oly jól a mesterséget, mint Csing. Az ő védencét biztosan felmentették még akkor is, ha a vádlott nyakát a hóhér fenyegette. Az ő vád- és védbeszédeinek tartalmát még a legbölcsebb biró se tudta megcáfolni.

Egy szép délután Csing ur dolgozószobájában ült és uj ravaszságon és kibuvókon törte a fejét. Gondolkodásából hirtelen erős kopogtatás ijesztette fel és amidőn ajtót nyitott, egy fiatal ember rohant be, aki rögtön zokogva a lábai elé vetette magát.

— Mit kivánsz tőlem, kérdezte Csing.

— Óh drága Csing ur, ha nem segit rajtam, akkor végem van, és szegény fejem rövid idő mulva elválik törzsétől. Drága jó Csing ur, könyörüljön rajtam!

— No csak ki vele! Hogy segithetnék rajtad, ha nem tudom, hogy mi a vétked?

— Óh, Csing ur, ez iszonyu eset! A saját atyámat arcul ütöttem, ugy, hogy több foga megingott. Heves civódásba keveredtünk egymással és mivel dühömet ingerelte, megfeledkeztem magamról és arculütöttem. Atyám rögtön a mandarinhoz futott és mint „elfajult gyermeket“ vádolt be. (Kinában a legnagyobb büntetés vár az olyan gyermekre, ki szüleire kezet emel; az ilyen gyermekre halál vár.) A poroszlók minden pillanatban megjelenhetnek, hogy a tömlöcbe hurcoljanak, melyet többé élve nem hagynék el! Könyörüljön rajtam, drága jó Csing ur!

— No jó, könyörgésed meghatott, megpróbálom, hogy tudok-e rajta segiteni. Néhány perc mulva utánam jöhetsz titkos dolgozószobámba.

Éppen kánikula volt, elviselhetetlen hőséggel. Csing ur mégis nehéz téli ruháját öltötte magára, egy vastag báránybundát, gyapottal bélelt selyemsapkát tett a fejére, lábaira pedig nehéz nemezcsizmákat huzott. Aztán megparancsolta szolgájának, hogy gyujtson tüzet a serpenyőben. Amidőn a parázs veres izzásban volt, melléje ült és kezeit fölöje tartotta; most behivta a szegény bünöst. Ez a mint belépett, rögtön térdre esett és ugy vagdalta fejét a földhöz, mint a tyuk, amidőn a gabonaszem után kapkod. A prókátor szó nélkül fölkelt, néhányszor körüljárta a térdeplő és hirtelen, anélkül, hogy ez valamit sejtett volna, beleharapott a hátába. A fiatal ember fölkiáltott:

— Jaj, jaj! Kegyelmes Csing uram, miért harapott meg ilyen iszonyuan?

— Kelj föl, szólt a prókátor, — életed meg van mentve! Ha nem haraptalak volna meg, biztosan a hóhér kezébe jutottál volna. Menj rögtön a mandarin elé és ha vallatni kezd, ne mondj egyebet mint ezt: „Dicső, igazságos öreg nagyapám, ments meg!“ Most azonban siess innen!

Azonban alig hagyta el az elfajult fiu a prókátor házát, a poroszlók máris fülön fogták és bilincsekben hurcolták a hatalmas mandarin elé.

A midőn a mandarin a bünöst megpilantotta, dühbe jött és felkiáltott:

— Óh te fajtalan kölyök, te vadállatt, mert ember nem támad az atyja ellen!

A fiatal ember rögtön letérdepelt és könyörgo hangon igy szolt:

— Dicső, igazságos öreg nagyapám, ments meg!

Amint igy térdepelt, a mandarin észrevette, hogy a vádlott vékony zubbonya vérfoltos volt. Egy poroszlónak meg kellett nézni, hogy a vér honnan eredt.

— Egy darab hus van a hátából kiharapva, még most is folyik a vér a sebéből.

A mandarin felkelt, hogy saját szemeivel is meggyőződjék és csakugyan, a fognyomok tisztán kivehetők voltak a friss sebben.

— Már most értek mindent, szólt a magas méltóság haragosan a vádló felé fordulva. — Nem a fiu a hibás, hanem az apa. Ez a durva ember megharapja a fia hátát és most még ő jön igazságot keresni. Fuss innen, ahogy lábad bir, különben a bambusz pálca százszor suhint le a hátadra!

Az apa mit sem szólhatott ez itélet ellen, hanem sietve távozott a törvényházból.

Otthon nagy előzékenységgel fogadta fiát és igy szólt hozzá:

— Mondd csak fiacskám, ki adott neked tanácsot, hogy olyan ügyesen tudtad a vádat a magad hátáról az enyémre háritani? A fiam vagy, tehát kötelességed nekem mindent őszintén elmondani.

— Igaza van, atyám, válaszolt a legény — én magam nem is tudtam volna ilyen ravaszságot kieszelni. Csing ur segitett ki a bajból.

— Ezért fog szenvedni, — szólt az apa —

Mai lapunk 4 oldal.

a kenyeret, melyet magyar föld magyar vér verejtékével nyujt.

Minden rendszer nélkülözésével, a helyes jogalap hiányában készitette el a pénzügyigazgatóság előadója a III. oszt. keresetadó kivetésére vonatkozó javaslatot. Ez indokolja azt a felháborodást, mely nap-nap után nagyobb mérveket ölt. És ily körülmények között a multban követett eljárást véve figyelembe szinte nehéz hinnünk *Plossek* Ferenc pénzügyigazgató kijelentésének, hogy a *legtávolabbról sem teheti magáévá az előadó adókivetési javaslatát, sőt becsületszavára állitja, hogy adóemelés tervbe véve nincs.* E kijelentés mellett a referens eljárása még érthetetlenebb, mert nemcsak a polgárság összeségével, hanem saját hivatali főnökével is ellentétbe jut, ez esetben pedig közhivatali működése a közjóra nem irányulhat, bizalmatlanságot kelt, hivatali állásának alapja tehát megrendült.

Mi tisztelettel meghajlunk a pénzügyigazgató kijelentése előtt s mégis ez alkalommal sem mulaszthatjuk el nyilt szinen kérni *Fiáth* Pál báró főispánt, találjon módot megvédeni a polgárok érdekeit s mint főispán ellenőrzői jogát gyakoroija olykép, hogy a város és megye lakossága a minduntalan előforduló, jogtalan zaklatásnak kitéve ne legyen.

És ha az államhatalom kápviselői a polgárok érdekeit megvédeni hivatalos hatalommal nem tudják vagy nem akarják, a polgárság összesége a „segits magadon" elvével akadályozza meg azt az eljárást, melynek tarthatatlansága kétséget nem szenved. Az adókivető-bizottságban helyet foglalnak a városi polgárok bizalmi férfiai is, most *Tóth* Aladár elnöklése mellett *Rechnitzer* Soma és *Lipp* Ágoston városi bizottsági tagok. Fontos kötelesség hárul reájuk a jelen alkalommal. — Ha azt látják, hogy a kincstár képviselői az adótárgyalások folyamán az adóemelést keresztül akarják vinni, ez ellen vétó jogukat érvényesitsék s *ha más módon ezt nem tehetik, törvényes szinezetétől foszszák meg az eljárást, tagadják meg a jegyzőkönyv aláirását, mert ne feledjék, hogy a közönség bizalma küldte őket arra a helyre, hol nem fejbólintással szerepelni, de a nép jogait megvédeni vannak hivatva. Az önkényü eljárásnak véget kell vetni!*

Néhány nap óta valósággal bucsújáró hely a pénzügyigazgató hivatalos helyisége. Száz és száz ember hagyja el a munka asztalát, hogy egy-egy napot ott töltsön a pénzügyigazgató előtt s áldva emlegetik *Bereczky* Miksa pénzügyi titkár nevét, a ki ily gyönyörüségesen besavanyitotta a város adófizető polgárságát Ha már az állam gondoskodik ilyen fizetett, szakértő-adócsavarról, legalább gondoskodjék a tanulatlan polgárság részére jogvédőről is, mert a nép járatlanságát adóügyekben talán még a kincstár javára sem szabao igy kiaknázni. Akarjuk hinni, hogy az egyébként köztiszteletben álló pénzügyi titkár ur sokat tanul ebből az esetből, mert a ki ilyen galibát idéz elő, nemcsak a saját hivatalában, hanem a polgárság között is, az aligha vivja ki a nép megtisztelő bizalmát.

és rögtön visszasietett a törvényházba, hogy a prókátort bevádolja. Erre Csinget idézték a mandarin elé, kit kemény szavakkal dorgált meg cselekedetéért.

— Hogy élhettél vissza mint tudós annyira, hogy egy elfajult fiut vontál ki a megérdemelt büntetés alól?

— Miféle fiu az? — kérdezte Csing ur szerényen. — Hiszen nem is ösmerem.

A mandarin erre elővezette a legényt és Csing elé állittatta. A legény igy szólt:

— Csing ur, hogy mondhatja, hogy nem ösmér? Hát elfelejtette, hogy csaknem féléjszakáig térdepeltem ajtaja előtt, mig végre ön egy darab hust harapott ki a hátamból? „Most már meg van mentve az életed", szólt ön hozzám és elbocsátott.

— Micsoda butaságot beszél ez a legény össze-vissza, nyilván megőrült. Nézz hát rám, láttál-e valóban, minő ruhát viseltem akkor, a midőn állitásod szerint megharaptalak?

— Igen tudom biztosan. Egy nagy, gyapot bélelt selyemsapka volt a fején, nagy vastag báránybunda takarta a testét és kezeit egy tüzserpenyőn melengette.

— Most már itélje meg saját maga, igazságos, bölcs nagyapa, hogy ez a legény nem őrult hazug-e? Ki hallotta még valaha, hogy kánikulában, amidőn az ember csaknem elolvad a hőségtől, bundába bujva, tüzserpenyő mellett melegedjék?

— Husz botot mindkettőnek! — orditotta a mandarin. És ugy az apa, mint a fiu kikapta a magáét, a miért a derék jó Csinget hamis váddal merték illetni.

Rendkivüli közgyülés a vásártér rendezéséről.

A vásártér rendezésébe ugy jutott bele a város, mint Pilátus a Hiszekegybe. Ha akarja, ha nem, ha tetszik, ha nem, meg kell csinálni. Mikor aztán arra az álláspontra jutott, hogy fél munkát csináljon, vagy egészet, azt a pár ezer forintnyi különbséget nem tekintve, megszavazta a szakosztály egész javaslatát. Igy aztán szegényebbek leszünk néhány ezer koronával, és gazdagabbak egy csomó csalódással.

A közgyülés egyébiránt a következőleg folyt le:

Tóth István főjegyző egész terjedelmében felolvasta a tanács javaslatát, a melyet lapunk legutóbbi számában ismertettünk. *Pénzes* Imre, a ki nemcsak jó vizivárosi polgár, hanem a vásártér rendezését is lelkéből óhajtja, a teljes rendezést inditványozta. Be kell boltozni az összes csatornákat, rendbe kell hozni az utakat s ha kell emeltessük föl töltéssel azt a területet, a melyen a lóállások lesznek. Annyi bizonyos, hogy Pénzes Imre még soha nem volt ilyen bőkezü, mint a vásártér rendezése alkalmával. — *Farkasdy* Dezső biz. tag egy kis okos kritikával szolgált. Szétboncolta azt a rendszert, a mely városunkat ebbe a nagy kiadásba belevitte. Akkor, a mikor az igazságügyi palotának a vásártéren való felépitéséről először volt szó, a polgármester úr azt mondta, hogy az a 30,000 korona, a mit a város a telekért kap, *majdnem* elég lesz a vásártér rendbehozásához, azóta ez a kis „majdnem" körülbelül 45,000 koronával emelkedett. Azt a 30,000 koronát is vissza kellett fizetnünk kőben, homokban, földhordásban s ő csak attól fél, hogy ez a most megszavazandó összeg még mindig kevés lesz a vásártér teljes rendezéséhez. Az igazságügyi palotát áldhatja a város, mert azóta sikerült az adó 100—150 percenttel való emelkedéséről is elmélkednünk, továbbá a helybeli iparosok sem győzik eléggé áldani azt a hasznot, a mit az igazságügyi palotából huznak. — *Havranek* polgármester persze védőbeszédet mondott, hogy ő az adóemeléssel nincs összefüggésben. Egyébiránt ajánlja, hogy a tanács javaslatát, a mely okvetlenül szükséges kötelességről beszél, fogadja el a közgyülés. *Hübner* Károly pártolja *Pénzes* Imre inditványát. — *Csöppenszky* Mihály dr. vadonatúj inditványnyal lép elő. Azt ajánja, hogy a város tegye vissza a vásárt a régi helyére, ott is elfér és nem lesz szükség új kiadásokra. Ennek az inditványnak aztán sok szó-fia lett. Az elnöklő főispán haragudott, hogy egy már elfogadott s a miniszter által jóváhagyott javaslatot a megszavazás után akar megbolygatni. — *Pollák* Ármin, napkeletnek csillaga, az ő hamisitatlanul eredeti kifejezéseivel állandó és rohamos derültségben tartotta a közgyülést, hogy mit beszélt, azt talán ő se tudja, a közgyülés még kevésbé. — *Laufenauer* Ferenc inditványa szerint a lóvásárt a sorompóhoz közel kellene elhelyezni, a marhavásár pedig a régi helyére kerülne. Ezt az inditványt *Havranek* polgármester helytelenitette és pedig azért, mert futtatásokra ott nem lenne alkalmas hely. — *Winkler* főmérnök, valamint *Say* Ferenc nem tartják szükségesnek a Vadászkürttől a kórház sarkáig terjebő terület teljes beboltozását, mivel ott élő viz folyik és nem terjeszt. bűzt. — Végül *Csöppenszky* dr. inditványát egyhangulag elvetette és megszavazott 26 szóval 21 ellenében. *Pénzes* Imre azon inditványát, hogy a vásártér összes csatornái beboltoztassanak.

A most elfogadott javaslat szerint a vásártér rendezése 78 ezer koronára rug.

UJDONSÁGOK.

— **Bérmaut.** Megyés püspökünk szombaton reggel fél 8 órakor érkezett Sárbogárdra, hogy a hiveknek a bérmálás szentségét kiszolgáltassa. A határnál *Heltay* Jenő főszolgabiró fogadta a városi képviselő-testület, diszes hölgy és uri közönség jelenlétében, mire ő Méltósága szeretettel válaszolt. Ezután 24 tagu diszes lovas bandériummal és hintók hosszú sorával megindult a menet. Az egész város fellobogózva és virággal volt behintve. Minden ünnepi szinben ragyogott. *Huszár* Ágost alispán lakása előtt pompásan felékesitett óriási diadalkapu volt e felirattal: *„Áldott, ki az Úr nevében jő!"* Harangok zugása közt ért a templom előtt felállitott remek góthstilü diszkapu alá, hol három kedves, fehérruhás leányka szép üdvözlő szavak kiséretében virágcsokrot nyujtottak át, a mit ő Méltósága meghatottság hangján, a kis leánykákat megcirógatva vett át. Majd a plebániára tért be, honnan 320 fehérruhás leány sorfala közt ért a templom ajtajához, hol *Fodor* Ferenc sárbogárdi plebános, Mayer kanonok főesperes és a környékbeli papság fogadta. A templomba érve, a helybeli róm. kath. dalárda „Ecce sacerdos magnus" kezdetü énekkel fogadta, melyet Keék Géza kántor vezetett. Ima után sz. misét mutatott be az Urnak, mely alatt az iskolás gyermekek négyes hangon énekeltek gyönyörü Mária énekeket. Mise végén szent beszédet mondott, mely után a bermálandók ujolag letették a keresztségre tett fogadást. Délig körülbelül 800 bermálandónak adta fel a püspök a szentséget. A plebánián a küldöttségeket fogadta, először a róm. kath. iskolaszéket és hitközséget, melyeket Fodor Ferenc plebános vezetett. Ezt követte a ref. hitközség Forgács Endre vezetése alatt. Végül az izr. hitközség tisztelgett Berger Vilmos izr. tanitó vezetése alatt. Az üdvözlőket ő méltósága kegyesen fogadta. Beszédeikre atyailag egyenlő szeretettel válaszolt. Igy ért véget a kedves ritka ünnepély, melynek rendezésében Fodor Ferenc plebános és Keék Géza főtanitó fáradhatatlan munkát fejtettek ki. — Déli 12 órakor Ő Méltósága SártSzt.-Miklósra ment, hol semmit sem pihenve kezdte ujból a bermálás szentségének kiosztását. Délután 3 órakor ebédre gr. Zichy Aladár vendége volt.

Vajtán május 31-én a déli órákban a falu apraja-nagyja ünnepi diszt öltött, várta főpásztorát, dr. *Városy* Gyula püspököt. A templom előtti téren izlésesen földiszitett diszkapu állt, melynek nemzeti szinü lobogói között ott volt a pápakirály nagy zászlaja is. A falu határán szintén pompás diszkaput emelt a község buzgó lakossága. *Máder* Béla községi jegyző a községi elöljáróság élén itt üdvözölte szivélyes szavakkal ő Méltóságát, ki délután 5 órakor érkezett meg Sár-Szt.-Miklósról gróf *Zichy* Aladár négyes fogatán 40 tagu diszbandériumtól kiserve *Mayer* Károly főesperes, *Streit* Ferenc püspöki titkár és *Heltay* Jenő sárbogárdi főszolgabiró kiséretében. A püspök rövid köszönő beszéd után a föllobo-

gőzott községbe érkezve egyenesen a templomba ment, melynek ajtajánál gróf *Zichy* Aladár s neje *Hunyady* Henriette grófnő üdvözölték a magas vendéget, majd a templomba lépve az iskolás gyermekek rövid, de igen ügyes üdvözlő éneke után litánia vette kezdetét. Másnap, vasárnap 8 órakor reggel csendes misét olvasott ő Méltósága, azután gyönyörű beszédet tartva 410 léleknek adta fel a bermálás szentségét.

A fáradhatatlan főpásztor kevés pihenő után Cecére indult, melynek határánál pompás diszkapu alatt *Hardi* Antal cecei nagybirtosos erős katholikus szellemtől áthatott beszéddel fogadta a püspököt több földbirtokos s a község lakosságától környezve, különösen hangsulyozva beszédében a kath. autonomia szükségességét s egyszersmind a község nagy örömét tolmácsolta abból az alkalomból, hogy oly sok évek után Cece vegyes vallásu kath. lakossága is részesülhet püspöki látogatásban. Miután a püspök a gyönyörüen felékesitett, amugy is kedves kis templomban szent beszédet tartott, 320 lelket részesitett a bérmálás szentségében, minek végeztével az iskola épületében a cecei s egresi hitközség, illetve iskolaszék, majd a cecei politikai község tisztelgését s végül Szücs Endre cecei ev. ref. lelkész vezetése alatt 20 tagu küldöttség hódolatát fogadta. Délután 2 órakor a püspök kiséretével együtt Vajtára ment vissza, hol gróf *Zichy* Aladár adott diszebédet. Litánia után pedig a vajtai iskolaszék tagjainak tisztelgését fogadta, különösen szivükre kötve válaszában a kath. iskolák fontosságát. Hétfőn a kora reggeli órákban hagyta el a főpásztor Vajta községet folytatva bérmautját Alsó-Alap felé.

— **Eskövő.** *Almásy* János a „Kereskedelmi bank" pénztárnoka ma vezette oltárhoz *Wéber* Károly helybeli lakós szép és kedves leányát, *Annuskát.* Násznagyok voltak *Karl* József és *Pápai* Nándor.

— **Iskolaszéki ülés.** *Alaghy* Dezső, iskolaszéki elnök vezetése mellett ma d. e. 11 órakor ülést tartott az iskolaszék, a melyen több jelentéktelen ügy elintézése után néhány fontos ügy is szőnyegre került. A tanitói kar kérte az iskolaszéket, hogy a tornaversenyt, a melynek megtartását 8-ra, vagyis vasárnapra tüzte ki az iskolaszék, tegye át hétköznapra. Attól fél a tanitói kar, hogy sok illetéktelen egyéniség odatolakodván, rendetlenséget fog csinálni. Az elnök kijelenti, hogy mivel a meghivásokat és előkészületeket vasárnapra immár elintézték, zavart csinálna az újabb rendelkezés. Másrészt ő gondoskodott már eleve, hogy mindenféle zavarnak eleje vétessék, a mennyiben a tüzoltóság kordont fog vonni s a rendőrség lehető nagy számban áll majd rendelkezésre. Mindenütt, pl. az országos tornaversenyeknél is azon vannak, hogy a közönség kényelmének megfelelőleg ünneppé tegyék a tornaversenyt s igy ő neki is csupán ez volt a szándéka. Az iskolaszék egyhangu határozattal helyeselte az elnök inditványát s kimondotta, hogy a fiuk tornaversenye 8-án d. u. 4 órakor legyen. A leány-tornaversenyt azonban — mely ugy is a reáliskola udvarában fog lefolyni — az iskolaszék az elnök inditványára 15-ről 16-ra teszi át. — A másik fontos ügy *Rainiss* Mátyás vezetőtanitónak kérvénye volt, hogy az iskolaszék szeptember 1-től jan. 1-ig szabadságolja őt, a mikor azután ugy is nyugdijaztatását fogja kérni. Vezető-tanitói állását az iskolaszék rendelkezése alá bocsátja, hogy annak betöltéséséről gondoskodjék. Kérelmét azzal indokolja, hogy április havában oly nagy mérvű idegességet kapott, hogy orvosi segélyt kellett igénybe vennie. Többek hozzászólása után az iskolaszék határozatilag kimondja, hogy tekintve Rainits Mátyás érdemeit, hogy 48 éven keresztül szolgálta a tanügyet, inditványozni fogja, hogy a város január 1-ig szabadságolja őt és folyósitsa fizetését, de felszólitja, hogy nyugdijaztatása iránti kérvényét ugy adja be, hogy január 1-én már nyugalomba léphessen. — Özv. Szabadiné, a belv. polg. iskola takaritónője bejelenti, hogy junius 1-én megrendült egészsége miatt elhagyja állását s nyugdijat kér. Mivel azonban nyugdijjogosultsága nincs, az iskolaszék azt inditványozta, hogy végkielégités megadását kérelmezi a tanácstól.

— **A robogó vonat előtt** Csak az isteni gondviselés mentette meg három ifjú életét tegnap délután a Velencze és Nyék vasuti állomások közötti átjárónál. Az ottani őrház melletti sorompó ugyanis nyitva állván, Váradi Ignácz velenczei korcsmáros kocsisa nyugodtan hajtotta fel a sinekre gazdája fogatát, a melyre útközben két cigánygyerek is felrakodott. Alig haladt át azonban a két ló a sineken, a következő pillanatban már a vonat éles füttye, egy másikban pedig a teljes sebességgel rohanó személyvonat mozdonyának rémitő prüszkölése riasztotta halálra az éppen a vágányok között haladó kocsin ülőket. Egy harmadik szempillantásnál irtóztató erővel ütközött bele a gőzös hátuljába és több száz lépésnyire röpitette a kocsi ezer meg ezer forgácscsá zuzott farészeit. *Oláh* János kocsis szerencsétlen utitársaival szintén magasan és messzire kiröpült a kocsiból. *Meszleny* Pál orsz. képviselő, a kinek kastélya a szerencsétlenség közvetlen közelében fekszik, volt az első, a ki nemes, emberbaráti szeretettel sietett a szegény szerencsétlenek segitségére. Rögtön a helyszinén termett és gyors intézkedésére csakhamar megérkeztek dr. *Kremnitzky* Ferenc nyéki és dr. *Spät* Henrik velencei orvosok. Az utóbbi ugy is mint pályaorvos tüzetes vizsgálat alá vette *Oláh* kocsis sulyos zuzodásait, kötésekkel látta el annak vértől patakzó lábát, fejét és kezét, mig a két cigánggyerek a kétségkivül erős esés, de minden bizonnyal a roppant ijedtségtől származó kábultságtól aléltan feküdt a földön. Ezek életben maradása minden kétségen felül van. A szegény kocsis — ha életben marad, sokáig fogja emlegetni *Patkós* Lajos vasuti őrt, a ki a sorompót előtte nyitva hagyta s a ki ellen a vizsgálat már megindittatott. Oláh a legközelebbi vonattal a Szt.-György kórházba szállittatott.

— **Műestély az „Otthon"-ban.** Mikor még a kezdet-kezdetén, az „Otthon" hangadó férfiai, látva az élénk viszhangot, a mit a kör eszméje keltett elábrándoztak — merész fantáziával szép jövőt jósoltak ez életre való körnek, a mely jóslat lépésről-lépésre diadalmas biztonsággal szépen be is teljesül. Egyik legmerészebb álmuk öltött testet a vasárnapesti kitünő sikerü kert-megnyitó mulatságon. A keresetlen egyszerüség és természetesség, az őszinte baráti szellem, a kedélyes hangulat, a szebbnél-szebb lányok, asszonyok szemkápráztató csoportozata jellemezte ezt a minden tekintetben kedves estélyt. A müsornak, melyet már annak idején leközöltünk, minden pontja sikerült; különösen kiemeljük *Gara* József fővárosi hirlapirónak szellemessége és precizitása mellett poétikus szabad előadását, amelynek sikeréhez rokonszenves megjelenése is szépen hozzájárult. Az „Otthon" tagjaiból álló „Hivatlan banda" is ügyesen játszott *Schwell* János primásuk vezetése mellett. Németh Lajos magasröptü versét kedves őszinteséggel szavalta Békefi Ilonka k. a. Az „Egyetlen leány" c. vigjáték előadása föltétlenül sikerült, amiben legfőbb érdeme Békefi Istvánnak a kör alelnökének van, aki nagy türelemmel és műérzékkel tanitotta be a darabot. A szinészesdi hát sikerült meglehetősen; de ha Thália mégis kiváncsi lenne, kik voltak az ő szentélyében, kiadjuk őket, ime a bünösök: Kusovits Győzőné, özv. Vezér Lászlóné, Vezér Elvira, Micheller Emmike, Horváth Elvira, Szabados Miklós, Szakál Antal, Szőllősy Ferenc, Kováts János, Neproszel István és Hessky Imre.

— **Szerelmi dráma.** Lovasberényből ma két távirat érkezett a főszolgabiró hivatalhoz. A táviratok egy szerelmes pár tragédiájáról a következőkben számolnak be:

Lovasberényben ma két öngyilkosság történt közös megegyezéssel. Az egyik meghalt, a másik a halállal vivódik. A férfi lovasberényi, a nő budapesti. *Márkus* őrsvezető.

Kettős öngyilkosság.

Büntény kizártnak látszik. A férfi meghalt, a leány ápolás alá vétetett, gyógyulása remélhető. Vidékről jöttek, ismeretlen egyének. *Elöljáróság.*

Az öngyilkosok személyazonossága egyelőre nem volt megállapitható. A végzetes elhatározás inditó oka valószinüleg reménytelen szerelem.

— **Gutenberg-ünnepély.** Derék nyomdászaink — a nyomdatulajdonosok tüntető távolmaradása mellett — szépen sikerült ünnepélyt rendeztek f. hó 31-én Városház-köz 4. sz. alatti helyiségükben. E napon leplezték le ugyanis Gutenberg Jánosnak a betü feltalálójának arcképét. *Kovács* J. Adolf elnöki megnyitója után *Novák* B. József beszéde folyamán gördült le a kép függönye s a mit a kép mestere meg nem örökithetett ecsetével, a szónok domboritotta a nagy léleknek hatalmas vonásait ügyes, kerekded beszédben. S mert *Novák* a szónak ura, szép organumával kellemesen lepte meg hallgatóit s beszéde méltán volt az ünnepély fénypontja. *Kokály* Etelka, *Fodor* Ferenc és *Ányi* N. szavalata méltó helyet foglaltak az ünnepély keretében, a mely reggelig tartó tartó tánccal nyert befejezést. Hogy a mi közönségünk az ilyen kulturális törekvésnek nem barátja, azt rég tudjuk, ez az izlés teszi indokolttá még a magát szivesen „intelligens"-nek nevező elemeknél is a kőmüves banda szereplését.

— **Szerelemből a halálba.** Erdősi Teréz szorgalmas cselédje volt Roszberger Károly Rózsa-utca 6. sz. alatti lakosnak, mignem a szerelem halálba kergette. Szeretett egy legényt, menyasszonya is lett s most vasárnap hirtelen vége szakadt a viszonynak. A leány azóta búskomor lett s ma d. e. a padlásra ment és felakasztotta magát. Simon Sándor alkapitány dr. Herz Oszkárral a helyszinére ment, de már csak a beállott halált konstatálhatták.

— **Megszökött honvédőrmester.** Micsola honvédőrmester tegnap levelet intézett az ezredparancsnoksághoz, a melyben búcsút vesz s kijelenti, hogy meg fog halni, a boncolás mellőzését kéri. Nem is ment azóta irodába. Honvéd járőrök is keresik az eltünt őrmestert, a ki tegnap d. e. 10 óráig polgári öltözékben egy örömház levegőjét élvezte. Egyes vezio szerint szerelmes volt s ez vitte volna a halálba, ha ugyan még meg nem bánta elhatározását.

— **Óvoda-vizsga.** Már szinte megszoktuk jó hirt venni és adni a paulai Szent-Vincéről nevezett nővérek velencei zárdájának vizsgáiról. E hó 1-én a kisded-óvoda növendékei mutatták be a zárda-udvar árnyas fái alatt meglepően nagy és igen szép előmenetelüket. Ezúttal *Bertholda* nővére minden dicséret és elismerés. Ő fáradt a 3—5 éves kicsinyekkel, a kik aztán derekasan meg is álltak a helyöket a nagy napon. Bátor, értelmes feleleteik, kedves párbeszédeik és kifogástalan karénekeik sok tapsot arattak. A község és a vidék intelligenciája nagy számban jelent meg a már jó hire által is vonzó óvoda-vizsgán. A kicsinyek examenjének végeztével *Krizsány* János kanonok-esperes intézett szép beszédet a kicsinyek- és felnőttekhez. Aztán kiosztásra kerültek az ajándék-tárgyak és sütemények, melyek jórésze a *Meszleny* urnők adománya volt.

— **A Tóvárosi Olvasókör** kerthelyiségét ünnepélyesen f. junius hó 7-én nyitja meg, mely alkalomból az igazgatóság a kör tagjait — kiket vendégeikkel együtt szivesen lát — ez uton hivja meg. A *ketonazene* este 7 órakor kezdődik. Beléptidij: személyjegy 40 fillér, családjegy 1 korona.

— **Tüz a vidéken.** Tabajdról irják lapunknak, hogy ott mult hó 29-dikén Lethenyei János ottani lakos fazsindelyes malma éjjel kigyulladt s bár mindent elkövettek a tüz elfojtására, az épületet nem sikerült megmenteni. A kár mintegy 1000 korona. — F. hó 1-én Mohán kondult meg a vészharang. Nagy János székesfejérvári lakos, festőmunkás mohai házánál gyulladt ki egy ól s a tüz hihetetlen gyorsasággal terjedt tovább. Nagy János háza s a melléképületek, Kovács János örököseinek kamrája és istállója, Szabó Sándor háza és gazdasági épületei, az ev. ref. hitközség néhány gazdasági épülete leégett. Az összes kár mintegy 3500 kor. az ólat állitólag egy 5 éves gyermek a kis Márton Józsi gyujtotta fel.

— **A Polgári Lövölde** parkjában vasárnap is élénk volt az élet. A séta-hangversenyen nagy közönség vett részt, a tennis pályák is egész

délután el voltak foglalva. A verseny eredmények a következők voltak: *Fegyver:* I. Ifj. Fiáth Imre (4-es). II. Binder Béla (4-es.) III. Lüke József (3-as). *Pisztoly:* I. Dr. Palánszky Miklós (szeg). II. Kőnig Oszkár főhad. (szeg). III. Binder Béla (4-es). *Tekeverseny:* I. Kégl József főhadnagy 16 f. II. Marosi Dezső 15 f. III. Szőke Gyula 14 f. Vasárnap céllövészet, katonazene, tekeverseny, tombola és tánc.

— **Öngyilkos fiu.** Gyönyörüen haladunk. Eddig csak a felnőttek közül szedte áldozatát az öngyilkosság, most már a gyermekek között is divatos betegséggé vált. Gyors egymásutánban kell gyermekek öngyilkosságáról irnunk. A napokban Dobosi István 14 éves molnárinas kötötte fel magát Bodajkon. Mig gazdája, Szüts István a kertben dolgozott, az inas magára zárta az ajtót s a kötélgerendára felakasztotta magát. Dr. Szauer járásorvos megjelent a helyszinén, de már csak a beállott halált konstatálhatta. Az öngyilkosság oka nem volt megállapitható.

— **Bünügyi főtárgyalások** A székesfejérvári kir. törvényszéknél 1902. évi junius hóban a bünügyi főtárgyalások a következő sorrendben tartatnak meg: Junius 4-én Felső Pajor József és társa hamis vád vétsége, Simon Andrásné Iliás Mária gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége, Pánczél András és 2 társa lopás büntette, Vidakovits András lopás büntette. 6-án Bohniczky Anna, lopás büntette. 7-én Gerlinger József és társa gondatlanságból okozott s. testi sért. véts. Zsédely István lopás büntette, Dudás János és 7 társa s. testi sértés bünt. és vétsége. 10-én Páczik Pál lopás bünt., Petróczi Sándorné szül. Bocsor Ilona, magánokirat ham. bünt. Tanatovits Miklós és 2 társa lopás büntette. 11-én Puha György és társa súlyos testi sértés bünt. hat. elleni erőszak, Pintér András magánokirat ham. bünt., Kis Lajos lopás büntette. 13-án Zóka András 1 társa több rendb. lopás bünt., Lobenwein János lopás bünt. 14-én Melis Mihály és társa emberölés vétsége és gondatl. ok. s. testi sértés vétsége., Juhász György magánlak sértés bünt., Tóth Mária lopás bünt. 17-én Ifj. Rapai József és 6 társa súlyos testi sértés bünt. Tóth István, lopás bünt., Ámon Nándor s. testi sértés bünt. 18-án Raboczki János hat. elleni erőszak bünt., Balázs József lopás bünt., Zsebő János és 1 társa magánokirat ham., Balikó Aladárné org. bünt. 21-én Grossmann Jakab csalárd bukás stb. Wimmer Lajos lopás bünt., Takáts István lopás bünt., Sárközy József lopás bünt. kisérl. 24-én Braun József csalárd bukás bünt., Engel József és Jakab fegyveres erő elleni vétség, Reichenthal Herman s. t. sértés vétsége, id. Jónás Péter lopás bünt. 25-én Berényi János és társa lopás bünt., Németh István lopás bünt. 27-én Stockinger Rezső sik. büntette, Erdei Jolán lopás bünt., Pap Sándor és társa lopás büntette, Duka Józsefné lopás bünt. 28-án Szalay István és 6 társa hat. elleni erőszak, Takács János lopás büntette.

Egy faiskola felügyelői állásáról.

Az alábbi leveleket kommentár nélkül közöljük, a válaszadást egyelőre Balogh Sándor pázmándi főtanitóra bizzuk.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A „Fejérmegyei Napló"-ban május 13-ikán Balogh Sándor pázmándi főtanitó tollából nyilt levél alakjában napvilágot látott közlemény néhány téves adatát nem hagyhatom megjegyzés nélkül s az igazság érdekében szükségesnek tartom téves és tarthatatlan álláspontját helyreigazitani, megvilágitani.

Balogh kartársam ugyanis, a mint nyilt leveléből minden félreértés nélkül kiolvasható, önmagával jut ellenkezésbe, a mikor a vaáli járás főszolgabiróját azzal vádolja, hogy tudatosan kiakarta őt zárni a pályázásból s ezért nem lett vele közölve a faiskola felügyelői állás pályázati hirdetése. Mert Balogh kartársam azon megjegyzése, hogy a pázmándi jegyző ellen beadott panaszát azon indokolással utasitá el a főszolgabiró, hogy „az előljáróságot mulasztás nem terheli," egyenest és kizárólag csak a főszolgabirót teszi felelőssé az elkövetett mulasztást (?) illetőleg. Közleményének további soraiban pedig azt irja, hogy még január hóban *kérelmezte* Szüts Jenő főszolgabiró urnál: „hogy az állásra őt pártolólag terjesztené fel." Azon állitását tehát, miszerint őt a pályázásból „tervszerüen" szándékosan kizárták, ő maga cáfolja meg, a mikor ezek után meg igy ir: „kétségbe vonom, nogy januarban a főbirói hivatalhoz beadott okmányom fel lett volna terjesztve az alispán urhoz." Nem tudom, vajjon Szüts Jenő főszolgabiró urnak érdekében volt-e Balogh Sándor kineveztetését ilyképen megakadályozni: nem kutatom! De mig erről teljesen meg nem győz: nem hiszem. Ennélfogva a hatóságokat meggyanusitani — mint Balogh ur tette — csupa feltevésekből kiindulva, teljesen érthetetlen dolog, hogy ha csak a megsértett önérdeket nem lehet annak betudni. Hát t. kartársam a 200 kor. jutalmat, elismerő oklevelet az ő tevékenysége jutalmául nem ugyanezen hatóságok közegeinek (előljáróság, főszolgabiróság stb.) köszönheti-e? Vajjon kik — ha nem ezek — adták tudomására az ő hasznos közgazdasági tevékenységét az illetékes felsőbb forumnak? És most ezen hatóságok megvádolásával még saját kartársait is, kik közül egy a faiskola felügyelői tisztséget elnyerte, a szakképzettség, az érdem és gyakorlat hiányával nem átall a nyilvánosság előtt gyanuba fogni csak azért, hogy sértett önérdekének mérgét kiönthesse. Nem, t. kartársam, igy nem szabad cselekedni saját kartársaival szemben még akkor sem, hogyha más körök méltánytalansággal volnának is vádolhatók.

Nagyon merész önbizalom, bizonyos önhittség ri ki Balogh kartársam további következő szavaiból is, hogy „csak igy volt elképzelhető az ő mellőzése." Ezzel, nem éppen szerényen, önmagát mintegy predestinálta a felügyelőségre. És vajjon jogosan-e?! Nem vitatom ugyan Balogh „szakképzettségét," „hosszas gyakorlatát" és „érdemeit" a fatenyésztés kultiválása terén (ámbár a tanfelügyelői kisérő levél, elismerő okmány és 200 kor. jutalom még nem *szakképesités* ám) mégis megkell nyugtatnom őt, hogy másnak a kinevezése nem volt az „igazság arculcsapása." Mert van a vaáli járás területén csak tudtommal 3 tanitó, ki a gyümölcsészeti tanfolyamot elvégezte s ezzel szakképzettségét igazolni tudja. Hogyha kiváncsi rá t. kartársam, betekintésül én is megküldhetem a gyümölcsészeti s ezen kivül még a szőlő és borgazdasági tanfolyamokon nyert okmányaimat.

De, mert Balogh kartársam az egész vaáli járás tanitói karának ebbeli szakképzettségét mintegy kétségbe vonja, engedje meg, hogy erre való *szakképesitését*, a mint engem Trexler barátom informált, a gyümölcsészeti kurzus elvégezésével, mint több más pályázó, ő sem tudja igazolni.

Hogy pedig a „hosszas gyakorlatra" és érdemre oly fennen hivatkozik, no hát — ne tagadja el mindezeket másoktól sem; a kik szép csendben ugyan, de szintén ügybuzgalommal munkálkodnak e fontos közgazdasági téren s a kik, ugy látszik jobban megszivlelik azt a sok igazságot tartalmazó közmondást hogy, „Dobbal nem lehet verebet fogni."

Végül pedig most már szabajon azt hinni, hogy Balogh kartársam ismét kezeibe veszi községe faiskola ügyét, hisz maga mondja nyiltan: „hogyha valaki a gyümölcsészeti tanfolyamot elvégezte, tehát szakképzettségét igazolni tudja, akkor nem szól semmit a kinevezéshez" tehát: megnyugszik abban, hogy az állást „másvalaki" kapta meg. Ne vegye tehát „kicsinyes dolognak" azt, hogy községének szépen fejlődő közgazdasági ügyét (gyümölcs-fa tenyésztését) a vele szemben tanusitott eljárás miatt elejti s tovább nem fejleszti, mert ezen tényével mindent, csak azt nem igazolja, hogy eddigi tevékenységével valóban önzetlen volt és községének javát célozta és munkálta. Hiszem, hogy az elejtett fonalat ismét kezeibe veszi annál is inkább, mert most már láthatja, hogy a hatóság azzal, hogy a faiskola felügyelőségre „más valakit" nevezett ki: az igazságot nem csapta arcul. Dolgozzunk tehát vállvetve a néppel — a népért, mert:

Tibi aras, tibi cocas, tibi eidem et meles.

Szaáron, 1902. máj 24-én.

Birnbauer János,
főtanitó,
faiskola felügyelő.

Eladó!

230 hektó használt boros hordó kitünő állapotban, újonan literezve, 7 hektótól 14 hektóig különböző nagyságban KŐSZEGHY GYULA vendéglősnél Sárbogárdon, az állomás mellett.

ÓRA JAVITÓ MŰHELY
Ungvári J., Kossuth-utca 2. sz.

Elvállal mindennemü óra javitásokat jótállás mellett. **Inga** és **fali órák** javitása végett elegendő egy levelezőlapon értesiteni, **óra javitó** műhely **Kossuth-utca 2. sz.** cim alatt és azt a háztól elhozatom.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkitünőbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán teljes jótállással.

Előkerités

Gleditschia csemeték és magvak

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisü, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerités nevelhető pár év alatt, rendkivül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasitás mellékeltetik. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ára 6 forint.

Diócsemeték Óriási jövedelmet biztositó voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkivül elterjedt.

Szines fenynyomatu főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kivül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt cimére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család a hol annak tartalmát haszonra ne forditanák, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Igy még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgalatot tesznek. Cim:

„Érmelléki első szőlőoltvány-telep"
Nagy-Kánya u. p. Székelyhid.

Aki szőllőt vagy házat venni vagy eladni óhajt,
ugyszintén ki
értékpapirt venni vagy eladni akar,
úgy forduljon hozzám, mert mindezt a leggyorsabban eszközlöm.
KRAUSZ F. VILMOS
Basa-utca 2. szám.

Nyomatott Számmer Kálmánnál, Székesfejérvárott.